

ПЕРШЫЯ ЛАСТАЎКІ

Пра навучанне ў Сумесным інстытуце БДУ і ДПУ распаўядаюць дырэктар падраздзялення і першыя выпускнікі

Стар. 2

ПРАГРАМЫ ПА АБМЕНЕ

Спыталі студэнтаў факультэта журналістыкі пра навучанне ў Казахстане

Стар. 3

АМАТАР БІЯЛОПІ І ЛІРІЧНЫ ФІЗІК

Знаёмімся з навучэнцамі, якія трапілі ў банк даных адоранай моладзі Беларусі

Стар. 4

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

www.gazeta.bsu.by

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V і XV Нацыянальных конкурсаў друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыях «Найлепшая шматтыражная газета», «Найлепшыя матэрыялы навуковай, навукова-папулярнай тэматыкі»

21 жніўня 2023 года, № 8 (2273)

Прыёмная кампанія – 2023 у фактах і лічбах

11 жніўня ў БДУ завяршылася прыёмная кампанія. Газета «Універсітэт» расказвае пра галоўныя лічбы гэтага часу.

Агульны конкурс пры наборы на дзённую бюджэтную форму склаў 1,7 чалавека на месца пры плане прыёму 2187. Усяго на грамадзянскія спецыяльнасці сёлета падалі 3708 заяў. Без уступных іспытаў ва ўніверсітэт залічана 334 абітурыенты. Сярод тых, хто падаў дакументы, 76 пераможцаў міжнародных і рэспубліканскіх алімпіяд, 48 прадстаўнікоў педагагічных класаў.

Адметна, што 92,4% абітурыентаў БДУ мелі сумарны бал звыш 300 – гэта лічба на 10 працэнтных пунктаў вышэйшая за мінулагодні паказчык. Рэктар БДУ Андрэй Кароль падкрэсліў, што такія высокі працэнт абумоўлены новымі правіламі прыёму, арыентаванымі на матываваную моладзь.

Таксама ў бягучым годзе адзначаецца павелічэнне колькасці абітурыентаў, што скончылі сярэднюю школу з медалём ці сярэдня спецыяльнай навукальнай установы з адзнакай 31,6% ад агульнай колькасці заяўнікаў. Акрамя таго, 1015 чалавек з ліку абітурыентаў (46,4%) скончылі ліцэі і гімназіі.

1,7 чалавека на месца

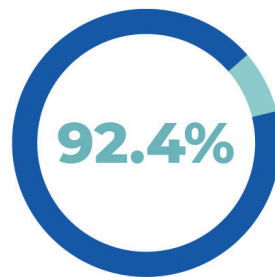
агульны конкурс пры наборы на дзённую бюджэтную форму

Самыя высокія праходныя балы

400 балаў

у пяці нашых студэнтаў

абітурыентаў БДУ з сумарным балам 300+

– Яшчэ адным фактам, што пацвярджае якасную і адказную падрыхтоўку абітурыентаў, з'яўляецца павелічэнне ў некалькі разоў колькасці моладзі са «стабальнымі» вынікамі па ЦЭ і ЦТ. Сёлета ў БДУ паступалі маладыя людзі з 446 такімі сертыфікатамі. Найбольшая колькасць па рускай мове (93) і матэматыцы (101). У мінулым годзе такіх сертыфікатаў было 96, – адзначыў рэктар БДУ Андрэй Кароль. – Акрамя таго, нашымі студэнтамі сталі пяць 400-балнікаў. Гэтыя хлопцы і дзяўчаты будуць вучыцца на журфаку, эканамфаку, ФПМІ і ФМА.

Традыцыйна сярод спецыяльнасцей да-

мінуюць «Міжнароднае права», «Міжнародныя адносіны» і «Усходазнаўства» (398, 394 і 393 балы адпаведна). Сярод напрамкаў прыродазнаўчых навук 386 балаў патрэбна было набраць, паступаючы на «Прыкладную інфарматыку», 379 – на «Інфарматыку» і 370 – на «Кібербяспеку».

Па словах рэктара БДУ, сёлетнія праходныя балы значна выраслі ў параўнанні з мінулагоднімі амаль па ўсіх спецыяльнасцях. Так, напрыклад, прырост на «Міжнародным праве» склаў 24 пазіцыі, на «Міжнародных адносінах» – 17. Максімальны рост на 58 пазіцый адзначаны на спецыяльнасці «Геалогія».

Адзначым, што са спецыяльнасцей, дзе праводзіліся ўнутраныя іспыты, найбольш

высокі конкурс склаўся на «Графічны дызайн і мультымедыядызайн» (14,8 чалавека на месца).

Што датычыцца завочнай бюджэтнай формы атрымання адукацыі, тут конкурс склаў 1,4 чалавека на месца.

На спецыяльнасцях гэтага профілю з уступнымі іспытамі самыя высокія праходныя балы склаліся на «Медыка-біялагічнай справе», «Правазнаўстве», «Цеплаэнергетыцы і цеплатэхніцы» і «Кіраванні дакументамі» (215; 202; 187; 177 адпаведна).

Адметнасцю прыёмнай кампаніі – 2023 стала тое, што прыём дакументаў на бюджэтную форму спецыяльнасці «Філасофія» ФФСН быў закрыты за два дні. Падобнае назіралася ўпершыню за пяць гадоў. Сёлета на факультэт паступілі шэсць абітурыентаў са стабальнымі вынікамі па грамадзянаўстве і два пераможцы рэспубліканскай алімпіяды па прадмеце.

Сярэдні конкурс пры паступленні на дзённую платную форму атрымання адукацыі склаў 1,4 чалавека на месца. Усяго на першы курс было залічана 1598 абітурыентаў, сярод якіх 1583 чалавекі прыняты на поўны тэрмін навучання і 15 – на скарачаны. Пры гэтым найвышэйшыя праходныя балы зафіксаваны на спецыяльнасцях «Міжнародныя адносіны», «Міжнароднае права» і «Усходазнаўства» (357, 346 і 341 бал адпаведна).

На завочную платную форму прыняты 474 абітурыенты (353 – на поўны тэрмін і 121 – на скарачаны). Тут конкурс склаў 1,3 чалавека на месца. Сярод найбольш «высакальных» спецыяльнасцей у бягучым годзе аказаліся «Правазнаўства» (274 балы), «Маркетынг» (253) і «Менеджмент» (249).

Па матэрыялах прэс-службы

Першы выпуск Сумеснага інстытута БДУ і Далянскага політэхнічнага ўніверсітэта

Сёлета адбыўся першы выпуск студэнтаў Сумеснага інстытута БДУ і Далянскага політэхнічнага ўніверсітэта. Мы спыталі свежаспечаных спецыялістаў, пра што яны марылі пры паступленні, як праходзіла вучоба і ці ўдалося ім вывучыць кітайскую мову.

Людміла Ляшэнка, дырэктар СІБД:

– Цяпер я смела магу сказаць, што наш унікальны праект, якім з’яўляецца Сумесны інстытут БДУ-ДПУ, адбыўся. Нашы першыя выпускнікі атрымалі двайныя дыпламы, усе абавязкі мы выканалі. Як кіраўнік, я атрымала ўнікальны вопыт узаемадзеяння з нашымі структурнымі падраздзяленнямі – факультэтам і адміністрацыяй сумеснага інстытута ДПУ-БДУ. Пяць студэнтаў-выпускнікоў прынялі рашэнне працягнуць навучанне на другой ступені атрымання вышэйшай адукацыі ў Далянскім політэхнічным універсітэце. Галоўнае, на што я звярнула ўвагу нашых выпускнікоў, гэта той факт, што ў жыцці не будзе ўсё толькі лёгка і проста. Будуць і складаныя моманты, з якіх трэба вынесці пэўны жыццёвы вопыт і зрабіць правільную выснову. А думаць мы іх навучылі.

Эпідэмія каранавіруса істотна паўплывала на магчымасць ажыццяўлення акадэмічных абменаў паміж нашымі выкладчыкамі і студэнтамі сумесных інстытутаў БДУ і ДПУ. Выкладчыкі Далянскага політэхнічнага ўніверсітэта на працягу гэтага часу чыталі цыклы дысцыплін для студэнтаў сумеснага інстытута ў анлайн-фармаце. Студэнцкае ўзаемадзеянне таксама праходзіла ў анлайн-форме ў рамках міжнародных студэнцкіх канферэнцый, форуму маладых навукоўцаў, міжнароднага праекта «Сябры ў Даляні/Мінску». Цяпер мы з задавальненнем адкрытыя для вочных узаемадзеянняў. Улетку 2023 года мы ўжо змаглі правесці летнія школы для студэнтаў СІБД у Даляні і ў Мінску. Восенню гэтага года мы чакаем у БДУ першых выкладчыкаў ДПУ для чытання курсаў лекцый студэнтам СІБД.

Вяслава Вішнеўская, выпускніца спецыяльнасці «механіка і матэматычнае мадэляванне»:

– Родам я з г. п. Зэльва Гродзенскай вобласці. Да паступлення ў БДУ вучылася ў зэльвенскай сярэдняй школе №2. Удзельнічала ў алімпіядах па фізіцы, але далей за раённы этап не праходзіла. У Сумесны інстытут БДУ-ДПУ здолела паступіць на бюджэтную форму атрымання адукацыі. Па размеркаванні буду працаваць педагогам, у Мінску. Працаваць у Кітаі я не планавала. Падчас вучобы я не выйшала вялікай цікавасці да навуковай дзей-

насці, таму і не планую ісці ў магістратуру.

Шчыра кажучы, падчас сесіі часам зайздросціла аднакурснікам, якія вучыліся на той жа спецыяльнасці, але не ў СІБД. Таму што ім трэба было менш прадметаў здаваць. Але потым, калі ведаў, атрыманы ад кітайскіх выкладчыкаў, дзесці «ўсплывалі», то было вельмі прыемна.

Кітайскую мову нам выкладалі такія настаўнікі, якія не проста вучылі нас замежнай мове, але вучылі любіць гэтую мову. І ў іх гэта атрымлівалася.

Яшчэ ў нас былі заняткі на англійскай мове, як з выкладчыкамі з Беларусі, так і з выкладчыкамі з Кітая. Гэта быў цікавы вопыт. Заняткі з кітайскімі выкладчыкамі адбываліся дыстанцыйна. Далянскія лектары былі заўсёды адкрыты для таго, каб адказаць на пытанні, сталіся, каб лекцыі былі цікавымі. Яны чыталі нам такія дысцыпліны, як Mechanics of Plates and Shells, Mechanics of Vibration, Finite Element Method. Складана сказаць пра адрозненні ў методах выкладання: у кожнага вык-

ладчыка былі свае метады.

Андрэй Шчаголю, выпускнік спецыяльнасці «прыкладная фізіка»:

– Я з Брэста. Вучыўся ў гімназіі № 6, якая носіць імя Маршала Савецкага Саюза Г. К. Жукава. Паступаў, як і большасць абітурыентаў, па выніках ЦТ. У агульнай суме бал атэстата і балы, якія я набраў на тэстах па фізіцы, матэматыцы і рускай мове, склаліся ў прыгожыя лічбы – 333. Таму ў мяне з’явілася невытлумачальная ўпэўненасць, што дакладна паступлю туды, куды хачу.

Першапачаткова хацеў на спецыяльнасць «ядзерная фізіка і тэхналогіі»: было жаданне трапіць у CERN, на Вялікі адронны калайдар. Але ў красавіку 2019 стала вядома пра адкрыццё спецыяльнасці «прыкладная фізіка», сумеснай з Далянскім політэхнічным універсітэтам у Кітаі. Была агульная перспектыва навучання за мяжой, добрае працаўладкаванне, а таксама магчымасць вывучэння кітайскай мовы. Усходняя культура і філасофія мяне вельмі цікавяць, таму я вырашыў, што гэтая спецыяльнасць – менавіта тое, куды я павінен пайсці.

Сумесны інстытут я выбраў яшчэ і таму, што ў 2019 годзе, калі толькі стварылі гэтую спецыяльнасць, яна гучала вельмі прывабна. І

мне хацелася паглядзець свет, паехаць у Кітай. У адпаведнасці з гэтым і былі чаканні. Усярэдзіне першага курса з-за пандэміі каранавіруса нас перавялі на дыстанцыйнае навучанне. Добра, што да таго часу ўжо быў партал БДУ і ведаў мы ўсё ж атрымалі. Але гэты фармат быў занадта сырм тады. Выходзіць, што з чаканняў ажыццявіліся толькі два: вывучэнне кітайскай мовы і некалькі дыстанцыйных спекурсав ад выкладчыкаў з Даляня.

На маю спецыяльнасць набіралі 13 чалавек: 8 на бюджэтнай аснове, 5 – на платнай. Аднак да 4 курса нас засталася пяцёра, усе на бюджэце. Мы вучыліся разам з астатнімі студэнтамі фізічнага факультэта, за ключэннем заняткаў па кітайскай мове і дысцыплін ад кітайскіх выкладчыкаў.

У сувязі з тым, што я навучаўся на бюджэце, цяпер па размеркаванні працую ў кампаніі ТАА «ІЗАВАК тэхналогіі». Займаюся вырабам кампанентаў прэцызійнай оптыкі. Праца цікавая, сумяшчае ў сабе як інжынерную частку – наладка ўстаноўкі, падрыхтоўка, вядзенне працэсу, так і навуковую частку – разлік і аналіз аптычных пакрыццяў, эксперыменты па вывучэнні аптычных характарыстык матэрыялаў, розных іх камбінацый. Наконт працаўладкавання ў Кітаі я не задумваўся: я там не быў, а таму і планаў не будаваў.

Падчас вучобы на фізічным факультэце немагчыма не займацца навуковымі даследаваннямі, бо іх прадугледжваюць курсавыя і дыпломныя работы. У прыватнасці, я займаўся оптыкай вадкіх крышталёў. У магістратуру паступаць я планаваў, але хацеў на другой ступені навучацца ў Далянскім універсітэце. Аднак кошт і працягласць навучання, а таксама некалькі асабістых фактараў змянілі маё меркаванне.

Калі гаварыць пра навучальную праграму, самае відавочнае адрозненне – вывучэнне кітайскай мовы. У астатнім яна мала чым адрознівалася ад праграмы фізічнага факультэта, хіба што была павялічана колькасць гадзін на вывучэнне англійскай мовы і некаторыя дысцыпліны чыталіся нашымі выкладчыкамі на англійскай мове. А яшчэ было менш няпрофільных прадметаў. Па праграме ДПУ ў нас былі толькі тры спекурсы, якія ў дыстанцыйным фармаце працываліся лектарамі Далянскага ўніверсітэта.

Якасць выкладання ў большасці выпадкаў не выклікала сумненняў. Дысцыпліны могуць быць добра засвоены, калі ты сам гэтакім займаешся: наведваеш заняткі, вядзеш канспекты, удзельнічаеш у абмеркаванні пытанняў. Аднак скажу, што былі пэўныя праблемы з успрыманнем спецыфічнага акцэнта англійскай мовы як з беларускага боку, так і з кітайскага. Заняткі з кітайскімі выкладчыкамі па 3-4 гадзіны лекцый запар з перапынкам у 10 хвілін – даволі цяжкі фармат для ўспрымання, улічваючы асаблівасці кітайскага спосабу выкладання (агульнае велізарнай колькасці інфармацыі за раз). Да прыкладу, адна лекцыя – 100-150 слайдаў прэзента-

цыі, кожны слайд складае каля старонкі тэксту. Такую колькасць матэрыялу вельмі цяжка засвоіць за кароткі прамежак часу, улічваючы загрузанасць на факультэце іншымі прадметамі і лабараторнымі работамі.

Заняткі па кітайскай мове праходзілі ў Інстытуце кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ. Выкладчыкі даволі добра тлумачылі, але і патрабавалі таксама шмат. Магчыма, калі б кітайскую мову мы вывучалі ў асобны час ад вывучэння асноўнай праграмы, яна была б засвоена лепш. Гэтая мова патрабуе шмат часу на практыку, якога ў студэнтаў фізфака амаль няма. Быў семестр, калі мы палову тыдня прыходзілі на факультэт у 8:15, а сы-ходзілі ў 21:45. Улічваючы ўсё гэта, мой узровень валодання кітайскай мовай невысокі,

але я лічу, што базаваму ўсё ж адпавядае.

Мікіта Юркевіч, выпускнік спецыяльнасці «сусветная эканоміка» (ФМА)

– Я з Мінска, скончыў 11 класаў Мінскай дзяржаўнай гімназіі-каледжа мастацтваў. У старэйшых класах захапіўся вывучэннем найноўшай гісторыі, удзельнічаў у алімпіадах па грамадазнаўстве, сачыў за эканамічнымі навінамі. Планаваў паступаць на спецыяльнасць «сусветная эканоміка» факультэта міжнародных адносін.

У суме з атэстатам я набраў 312 балаў, таму перажываў, што не прайду па конкурсе. Паступленне ў СІБД мне прапанавалі супрацоўнікі прыёмнай камісіі. На спецыяльнасці «сусветная эканоміка» Сумеснага інстытута БДУ-ДПУ ёсць толькі платная форма навучання, таму ў мяне не было размеркавання. Працаваць у Кітаі я не планавалі, але ўсведамляў, што двайны дыплом дасць мне больш магчымасцяў і адкрые больш шырокія перспектывы пры працаўладкаванні.

Мне і іншым абітурыентам, якія паступалі ў першы год набору, абяцалі паездку на семестр у Кітай, на другім ці трэцім курсе. Але пандэмія гэтыя планы парушыла. Навучанне ў кітайскіх выкладчыкаў было наладжана толькі ў дыстанцыйным фармаце. Лекцыі яны чыталі на англійскай мове. У мяне добры ўзровень валодання англійскай, таму я ўсё разумеў і мог адказаць на пытанні. Розніцы ў метадыцы выкладання я не адчуў. Адзінае, што спачатку мне падалося складаным, гэта ўспрымаць на слых маўленне кітайскіх выкладчыкаў на англійскай мове.

Два гады я вывучаў кітайскую мову. Лічу, што веданне гэтай мовы ў сучасным свеце важнае. Але магу з упэўненасцю сказаць, што двух гадоў вывучэння кітайскай недастаткова, улічваючы адначасовую вучобу на эканамічнай спецыяльнасці ў ВНУ. Альбо трэба перабудоўваць увесь свой лад жыцця. Мне ўдалося асвоіць базавы курс: змагу падтрымаць размову, а вось дакументы прачытаць на кітайскай не змагу.

Пры напісанні дыпломнай працы мне не хапала нейкай базы даных для працы з кітайскімі крыніцамі. Па маёй тэме «Уплыў лічбавых тэхналогій на кампаніі і банкі ў Кітаі» неабходна была статыстычная інфармацыя. Было б выдатна арганізаваць для студэнтаў СІБД доступ да кітайскіх выданняў з перакладам на рускую.

Падчас даследавання я зразумеў, наколькі лічбавыя рэсурсы важныя ў новым стагоддзі. Вопыт Кітая ў гэтым напрамку надзвычай шматгранны. Для нашай краіны можна прымяніць не ўсё, аднак ведаць вопыт іншых краін нам не перашкоджае.

Уражанні з Казахстана: студэнты журфака пра навучанне па праграме абмену

На вясновы семестр
другакурсніца
Лізавета Чарнабаева
і трэцякурснік Міхаіл
Мурза адправіліся
ў Казахстан па
праграме абмену
студэнтамі. Дамова
аб супрацоўніцтве
дзейнічае паміж БДУ і
Казахскім нацыянальным
універсітэтам імя
аль-Фарабі.

Інфармацыю наконт праграм абмену Лізавета вывучала на сайце ўпраўлення міжнародных сувязяў. Сярод прапаноў паўгадавага навучання ва ўніверсітэтах-партнёрах казахскія падаліся ёй самымі прывабнымі. Яна стала вывучаць сайты тых універсітэтаў, якія могуць прыняць беларускіх студэнтаў, чытала водгукі, перапісвалася з мясцовымі студэнтамі ў сацыяльных сетках. На думку Міхаіла, БДУ мала рэкламуе праграмы абмену. Пра такую магчымасць ён даведаўся ад знаёмых, якія ўжо ездзілі вучыцца ў партнёрскае ВУ. Хлопец хацеў пабыць студэнтам у нейкім цікавым горадзе, павандраваць, убачыць прыгожыя месцы. Калі паглядзеў інфармацыю пра Казахстан і горад Алматы, абраў гэтае месца як самае незнаёмае, а таму і цікавае для яго.

Пераадолець 5000 км

– Рашэнне далосся няпроста, я даволі доўга вагалася: было страшна, незразумела, адчула вялікі груз адказнасці на сваіх плячах за гэтую паездку, – дзеліцца Лізавета. – Гэта не той выпадак, калі табе і прапанавалі паехаць кудысьці, і за цябе ўсё зрабілі, як, напрыклад, у школьных паездках за мяжу. Не, табе самому трэба даведацца пра пражыванне, пра асаблівасці праграмы навучання. Напрыклад, як там здаваць сесію, як арганізаваны заняткі і шмат іншых пытанняў. Мы адпраўляліся па абмене на вясновы семестр. У Казахстане прабілі чатыры месяцы – з лютага па май. Прыехалі са спазненнем: пакуль у студзені мы здавалі зімовую сесію ў БДУ, у студэнтаў КазНУ з другога тыдня студзеня ўжо пачаўся навучальны семестр.

Абодва беларускія студэнты вучацца на бюджэце. У партнёрскай ВУ яны таксама навучаліся бясплатна і атрымлівалі штотымясную стывендыю ад БДУ. Пералёт у іншую краіну, харчаванне і пражыванне студэнты аплачвалі самастойна. Цэны на арэнднае жыллё ў Алматы вельмі высокія, але, на шчасце, месцы ў інтэрнаце прапанаваў прымаючы бок. Для параўнання: кошт пражывання ў студэнцкім інтэрнаце БДУ для грамадзян Беларусі складае 44 рублі ў месяц. У Казахстане студэнты плацілі як замежныя грамадзяне – 20 000 тэнге ў месяц, што адпавядае 135 беларускім рублям.

– У Беларусі я жыла ў інтэрнаце кватэрнага тыпу, калі ў блоку два жылыя пакоі, санвузел і кухня. А ў казахскай – кухня была на паверсе. Спачатку мне складана было прывыкнуць да гэтага. З суседкамі, казахкамі і кіргізкамі, у побыце было камфортна, мы арганізаваліся ў каманды па два чалавекі і прыбіралі некалькі разоў на тыдзень па графіку, – распавядае Лізавета. – Казахстан, праўда, вельмі гасцінная краіна. Калі ў казах будзе апошняя лустачка хлеба – палову ён аддасць табе. Гэтыя людзі падзяляцца апошнім проста таму, што ты госьць, а не прыняц госьця для іх ганьба. Я адчувала сябе госьцяй, таму што мяне абходжвалі, пастаянна пыталіся, як я сябе адчуваю, ці пасябрала з кімсьці. Да мяне ва ўніверсітэце ставіліся паважліва, не пераходзілі асабістыя межы, увогуле не сутыкалася з праявамі грубасці. У мяне атрымалася знайсці агульную мову з аднагрупнікамі. У нейкі момант я стала для іх арганізатарам: ініцыятарам дзвюх сустрэч за сценамі ўніверсітэта. І яны былі вельмі гэтаму рады і ўдзячныя мне. А я гарылася тым, што ў мяне выйшла іх аб'яднаць. Упэўнена, мы працягнем з імі камунікаваць. Мне прыемна ўсведамляць, што магу ўвайсці да знаёмых у дом цяпер не толькі ў Беларусь, але і ў далёкім Казахстане. У наступным годзе плануем наведаць іншую краіну.

Студэнтка прызнаецца, што за чатыры месяцы паспела палюбіць Алматы. Ёй радасна, што абсалютна незнаёмы, чужы для яе горад «аброс» прыемнымі ўспамінамі, утульнымі месцамі, добрымі

людзьмі, якіх яна будзе доўга захоўваць у сэрцы. Напрыклад, у яе скарбонцы ўражанняў застаўся экскурсіі да горных Кальсайскіх азёраў, возера Каінды і Чарынскага каньёна, а таксама пад'ёмы ў горы.

– У такіх паездках ты набываеш новыя кантакты, атрымліваеш магчымасць чатыры месяцы пажыць там, дзе наўрад ці апынуўся б наогул у жыцці. І вядома, гэта цябе змяняе. Калі ты ніколі да гэтага не жыў у інтэрнаце ці не планавалі свае выдаткі-даходы – станеш трохі сталейшым, – кажа Міхаіл. – Самы галоўны плюс для мяне – знаёмствы і падарожжы. Я вывучаў асаблівасці характару мясцовых, наведваў гарналыжны курорт Шымбулак, паступова прывыкаў да іншай грашовай сістэмы і амаль змірыўся з тым, што цэны ўдвая большыя за нашы.

Хлопец прымеціў, што ў Казахстане вельмі шмат беларускіх крамаў. Для казаху беларускае – гэта брэнд. На некаторых крамах, дзе прадаюць беларускія тавары, так і напісана: «Беларускі ДАСТ».

– Гэта цікава, калі знаходзішся за тысячы кіламетраў ад дома і бачыш такое, – кажа студэнт.

Па словах Міхаіла, Алматы расчароўвае з экалагічнага пункту гледжання. Смог – велізарная праблема гараджанаў. Хлопец заўважыў, што ў горадзе шмат месцаў, размаляваных графіці. Такія малюнкi сустракаюцца там на дамах і ў падземных пераходах часцей, чым у Мінску.

У нас – у вас: параўноўваем навучальны працэс

Лізавета – студэнтка спецыяльнасці «Інфармацыя і камунікацыя». У

Казахстане адпаведная яе навучанню спецыяльнасць называецца «сувязі з грамадскасцю».

– Усяго я вывучала пяць профільных прадметаў: дзяржаўны піяр, піяр арганізацый і праектаў, сеткавы піяр, СММ, унутраны піяр і ІКТ, – распавядае студэнтка. – Агульнаадукацыйныя дысцыпліны ў Казахстане вывучаюць на першым курсе, а з другога курса атрымліваюць веды па спецыяльнасці. Гэтая краіна ўваходзіць у Балонскі працэс, таму праграмы навучання пабудаваныя гэтак жа, як у Еўропе. У КазНУ няма такой формы, як залікі. Там я здавала 5 экзаменаў. Але давялося здаваць сесію і са сваёй групай у БДУ: і залікі, і экзамены. Першае, што я хацела б вылучыць, – у мяне было больш вольнага часу. Я вывучала толькі пяць прадметаў і праводзіла на парах ад 2 да 4 гадзін у дзень. І хоць часу на навучанне менш, з-за гэтага яно не становіцца менш якасным: дастатковы аб'ём практыка-арыентаваных заняткаў, выкладчыкі імкнуцца даць магчымасць студэнтам праявіць сябе і паспрабаваць прафесію «ў полі». Прывяду прыклад. Выкладчыца сеткавага піяру прапанавала паўдзельнічаць у піяр-кампаніі палітыка, калі былі выбары ў акімац, г. зн. адміністрацыі горада. З ахвотных мы стварылі каманду, праводзілі планёркі і брэйнштормы, на якіх абмяркоўвалі, якія піяр-акцыі можна правесці, каб прасунуць палітыка, якія відэа можна зняць, каб як мага больш людзей даведліся пра яго. Я была менеджарам, адміністравала гэты працэс.

Міхаіл вучыцца ў БДУ на спецыяльнасці «друкаваныя СМІ». У казахскай ВУ ёй адпавядае спе-

цыяльнасць «агульная журналістыка».

– Наконт розніцы ў навучанні вельмі складана сказаць. Я ў БДУ вучуся ўжо трэці год, а там – усяго адзін семестр. Магу сказаць толькі тое, што мне спадабаўся падзел на аддзяленні па моўным прынцыпе. У КазНУ кожная спецыяльнасць дзеліцца на тры групы з рознай мовай навучання: казахскай, рускай, англійскай. Мы з Лізай вучыліся на рускай.

Міжкультурныя камунікацыі

– Адрозненні ў культуры вельмі моцныя. Казахская культура – усходняя, традыцыйная, рэлігійная, у пэўным плане кансерватыўная, ёсць «культ узросту», – кажа Лізавета. – Казахі вельмі паважліва ставяцца адзін да аднаго. Напрыклад, першакурснік будзе называць малазнаёмага другакурсніка на «Вы» толькі таму, што той на год старэйшы. І так пакуль яны не пасябруюць досыць блізка. Але ў гэтага медала ёсць і адваротны бок. На парах вельмі складана спрачацца з выкладчыкамі. У БДУ я спакойна магу падыскупаваць, але ў КазНУ такія паводзіны часам успрымалі як праяву нахабства. Калі ты не згодны з меркаваннем выкладчыка – ты нахабнік, а выкладчык заўсёды мае рацыю, таму што ён старэйшы. Мабыць, за ўвесь час майго навучання, сустрэлася толькі адна маладая выкладчыца, якая была адкрытая да дыскусіі.

– Мне падалося, што казахі вельмі гасцінныя. Адчуваеш, што без боязі можаш да іх звярнуцца, – кажа Міхаіл. – Аднойчы ў кавярні да нас падсеў чалавек, спытаў, хто мы і адкуль. Мы разгаварыліся, ён апынуўся акцёрам мясцовага тэатра. Запрасіў нас на прэм'еру, пасадзіў на віп-месцы, а пасля спектакля пазнаёміў з трупай. У плане выкладання, на мой погляд, казахскія лектары мала адрозніваюцца ад нашых: ёсць тыя, якія вельмі добрасумленна і творча рыхтуюцца да заняткаў, даюць нейкія класныя заданні, а ёсць і тыя, у каго падыход больш схаластычны.

Казахскі нацыянальны ўніверсітэт імя аль-Фарабі (КазНУ) быў заснаваны ў 1934 годзе. Факультэт журналістыкі – найстарэйшы ва ўніверсітэце (існуе з моманту яго заснавання). 23 кастрычніка 1991 года Казахскаму дзяржаўнаму ўніверсітэту імя С. М. Кірава было прысвоена імя вялікага вучонага, мыслара і энцыклапедыста, «другаго настаўніка» Усходу – Абу Наср аль-Фарабі. Яго працы аказалі вялікі ўплыў не толькі на развіццё цюркскай і казахскай філасофіі, але і сталі сувязным мостам для збліжэння культур Захаду і Усходу. Універсітэт рэалізуе праграму трансфармацыі ў сучасную даследчую ВУ (універсітэт сусветнага ўзроўню) AL-FARABI UNIVERSITY SMART CITY. Зараз у КазНУ функцыянуе 16 факультэтаў, 68 кафедраў, 29 навукова-даследчых інстытутаў і цэнтраў, тэхнапарк.

Другакурсніца біялагічнага факультэта Настасся СЯМЕНАВЫХ (спецыяльнасць «біялогія», напрамак – біятэхналогія) мае сярэдні бал 9,6, займаецца самаразвіццём і актыўнічае ў ССЯАН на факультэце. А яшчэ яна ўваходзіць у банк даных адоранай моладзі краіны.

Выдатніцай мая суразмоўца была заўсёды: жодзінскую СШ №6 дзяўчына скончыла з залатым медалём і «дзясятным» атэстатам. Аднак большую частку яе вучнёўскага жыцця займаў удзел у школьных, раённых, абласных і рэспубліканскіх этапах алімпіяды па біялогіі. А ў 2021 годзе яна стала студэнткай БДУ.

Знаёмыя Насці вылучаюць такія яе якасці, як розум, красамоўства і пачуццё гумару. Таксама яна любіць расказваць цікавыя факты. Сама студэнтка жартуе, што яе блізкія нешта ведаюць з біялогіі толькі з яе рэплік: «А вы ведалі...».

Другакурсніца кажа, што прыродазнаўчыя навукі даваліся ёй заўсёды і нібыта самі па сабе. Інтэрэс выклікалі і дакладныя навукі – асабліва матэматыка (яе Насця называе «жвакай для мозгу на ўсе часы»), таму і вучылася яна ў фізіка-матэматычным класе. Калі прыйшоў час выбіраць профіль, дзяўчына вырашыла, што вывучаць англійскую мову на ўзмоцненым узроўні ёй не хочацца, а сунукі з фізікай могуць скласціся. Акрамя таго, гэты прадмет добра перасякаўся з любімай біялогіяй. Цікава, што адчуванне не падвяло: тэрміны і формулы адораная дзяўчына запамінае за 2-3 паўтарэнні. Добрая памяць і лагічнасць мыслення не раз выручала яе, бо Насці лёгка звязваць факты паміж сабой. Таксама яна можа падаць любы матэрыял так, як быццам яна профі ў тым, пра што вядзе аповед.

– У мяне з гуманітарнымі дысцыплінамі адносіны звычайна больш складаныя, чым з астатнімі, таму даводзіцца шмат працаваць

Аматар біялогіі з фізмата

на семінарах. Адзіны прадмет, які мне сапраўды спадабаўся, – філасофія. А вось біялогія для мяне – гэта моцная база ўяўленняў пра свет, якая заўсёды папаўняецца.

Гісторыя сяброўства Настасі з гэтай навукай пачалася ў часы, калі яна хадзіла ў пачатковую школу – з навуковай працы пра вожыкаў. Там яе заўважыла настаўніца, якая выклала ў Насці ў далейшым. І з 6 класа дзяўчына стала невылучным аматарам біялогіі.

– За 6-7 клас мы прайшлі асноўныя паняцці школьнай праграмы, наганялі план 8-га класа. У 9-м я ўпершыню паўдзельнічала ў гарадскім этапе. Там заняла першае месца, прайшла на вобласць, там узяла дыплом III ступені. Канешне, я была шчаслівая, але ў той жа час разумела, што ўзровень падрыхтоўкі яшчэ вельмі нізкі. На канікулах мы займаліся ўлетку, разбіралі

праграму 10 класа, чыталі трохтомнік Альбертса (зборнік па малекулярнай біялогіі, што вывучаюць на 3 курсе), – узгадвае Настасся Сяменавых. – А ў новым навучальным годзе ўжо тлумачыла дзесяцікласнікам на занятках задачы па генетыцы. Пасля, праз год, я трапіла на курсы ад Інстытута развіцця адукацыі. І пасля суботніх заняткаў на біяфаку БДУ, дзе спадабаліся адносіны выкладчыкаў, я ўпершыню ўбачыла якасныя мікраскопы і ўдзельнічала ў вопытах, сказала бацькам, што заняткі таго былі вартыя. Я ў той год атрымала першы дыплом на вобласці.

У 11 класе дзяўчына хвалявалася, што атрымае на алімпіядзе толькі падзячны ліст.

– З аднаго боку, ты добра папрацаваў і твае намаганні адзначылі, з другога – ніякіх ільгот пры паступленні дакумент не дае. Таму я выдыхнула толькі тады, калі пачула сваё прозвішча на ўзнагароджанні ўдзельнікаў, якія атрымалі дыплом III ступені, – тлумачыць дзяўчына.

Дыплом на рэспубліканскім этапе алімпіяды стаў прыступкай, дзякуючы якой Настасся апынулася ў банку даных адоранай моладзі, а таксама стала стыпендыятам спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Акрамя таго, гэта дазволіла ёй без экзаменаў паступаць на любую біялагічную спецыяльнасць. Так Настасся Сяменавых апынулася на біяфаку, з якім ужо паспела здарніцца.

– Шчыра кажучы, я не думала пра біяфак з дзяцінства. Хутчэй разглядала будучую прафесію праз прызму медыцынскіх спецыяльнасцяў: мама ў мяне – медсястра, па татавай лініі шмат родных – стоматалагі. І класа да 10-га думала, што буду паступаць у медыцынскі ўніверсітэт на стоматалага. Яшчэ бачыла сябе лагістам ці праграмістам. Але, як бачыце, жыццё ўсё расставіла на патрэбныя месцы, – заўважае студэнтка.

Цікавыя факты пра Настассю Сяменавых:

1. Дзяўчына любіць фантастычную літаратуру. Апошні прачытаны ёй твор – «Панядзелак пачынаецца ў суботу» братаў Стругацкіх.
2. Настасся займае пасаду намесніка старшыні ССЯАН біяфака. Гэта арганізацыя, па словах другакурсніцы, блізкая ёй па сваёй філасофіі.
3. Дзяўчына не ахвяруе сном: толькі двойчы за час навучання Настасся спала меней за 6 гадзін.
4. Другакурсніца аддае перавагу наземнаму транспарту, а найлепшым транспартам да факультэта ўвогуле лічыць электрычку.
5. Ужо год студэнтка не купляе пластыкавыя пакеты.
6. Настрой дзяўчыны паляпшаецца, калі яна заўважае «люстраныя» лічбы: напрыклад, 02.02 на календары ці 13:13 на гадзінніку.
7. Настасся не верыць у прыкметы, але перад здачай важных экзаменаў «на ўсялякі выпадак» кладзе падручнік пад падушку і просіць сваякоў пасварыцца на яе адрас падчас здачы.

Галоўным матыватарам адораная студэнтка лічыць цікаўнасць да таго, чым яна займаецца. Кіруючыся гэтым, яна будзе планы: у перспектыве Настасся хацела б паглыбіцца ў біяінфарматыку і даследаванні фізіялогіі раслін. Раней другакурсніца думала кампанаваць свае планы так, каб можна было займацца біялогіяй у розных напрамках. Але цяпер разуме, што ў прырытэце ўсё ж навукі.

Яшчэ адной крыніцай натхнення для Настасі стала наліпка-пажаданне, якую яна прывезла з жодзінскай кавярні з надпісам: «Што розум можа спасцігнуць і ў што ён можа паверыць, таго чалавек здольны дасягнуць». Гэту думку дзяўчына падзяляе цалкам і пераконвае, што рамкі для кожнага чалавека толькі ў яго галаве.

Лірычны фізік з хімфака

Стыпендыят банка даных адоранай моладзі студэнт хімічнага факультэта БДУ Кірыл МАРОЗ толькі скончыў другі курс, але ўжо паспеў зразумець, чым хоча займацца ў далейшым. Пагутарылі з хлопцам пра шлях да прызнання і планы на будучыню.

Кірыла можна апісаць як амбіцыйнага маладога чалавека, што знаходзіцца ў пастаянным пошуку сябе. Студэнт кажа, што ў ім гарыць іскра пазнання, без якой яму нікуды: калі з поля зроку знікае тое, чым ён цікавіцца, хлопцу становіцца сумна.

У банк даных адоранай моладзі другакурсніка прывёў удзел у алімпіадах па хіміі, спачатку ў абласных і рэспубліканскіх, а затым – на міжнародных этапах. Хлопец пачаў займацца паглыбленым вывучэннем прадмета «для сябе» – падштурхоўвала звычайная цікаўнасць. Спачатку Кірылразумеў, што без гэтага можна абысціся, але паступова ўдзел у маленькіх хімічных стартах перарос у значныя дасягненні.

– Калі толькі пачынаў займацца алімпіадамі, мне падавалася, што гэта маленькая кар’ерная лесвіца. Такое ўражанне з пазіцыі перажытага вопыту не адпускае мяне і зараз, – адзначае адораны другакурснік. – Але, ўпершыню ўзяўшы дыплом на рэспубліканскай алімпіядзе, не мог нават падумаць, што ў адзінаццатым класе буду выступаць на міжнародным этапе.

Усяго ж у міжнародных алімпіадах малады чалавек удзельнічаў двойчы. І ў абодвух выпадках вярнуўся не з пустымі рукамі: скарбонка ўзнагарод хлопца папоўнілася сярэбраным і бронзавым медалём.

Сёння да інтэлектуальных спаборніцтваў па хіміі Кірыл мае дачыненне не толькі як удзельнік, але і як трэнер і нават складальнік заданняў.

Да таго, як трапіць у банк даных адоранай моладзі, хлопец чуў пра яго мімаходам і ўсяго некалькі разоў, не асабліва паглыбляючыся ў сутнасць. Аднак, дзякуючы поспехам у алімпіадах, Кірыл Марозразумеў, што знаходзіцца побач з прызнаннем такога ўзроўню. Таму навіна пра тое, што студэнта ўключылі ў спіс адоранай моладзі Беларусі, не стала нечаканасцю.

– Калі ўспамінаю, што занесены

ў банк даных, гэта падганяе, паколькі з гэтай падзеяй павысіўся ўзровень адказнасці за тое, што раблю. Адрасу на думку прыходзіць той шлях, які для гэтага прыйшлося прайсці, і намаганні, што патрэбна было прыкласці. Гэта матывуе і дазваляе браць новыя прыступкі. У іншым маё жыццё ніяк не змянілася – амбіцыі развівацца далей нікуды не дзеліся, – падзяліўся Кірыл Мароз.

Як толькі выпадае вольная хвіліна, малады чалавек натхняецца фатаграфіяй: яму падабаецца рабіць пейзажныя здымкі і фатаграфавать архітэктур. Таксама ён спрабуе сілы ў арт-дызайне і калі-нікалі піша вершы. З творчасцю звязаны і яго самыя вялікія мары: Кірыл усё больш увагі надае музыцы, а дакладней праслухоўванню барабанных партый у кампазіцыях. У будучыні ён хацеў бы навучыцца іграць на гэтым інструменце, а таксама асвоіць арфу.

– У 9 класе палюбіў «строгія» дысцыпліны і ўпершыню задумаўся пра магчымасць звязаць жыццё з даследчыцкай дзейнасцю. Зараз вяртаюся да тых разважанняў, разумею, што мне падабаецца заўва-

жаць дробныя дэталі, таму ў перспектыве я хацеў бы паглыбіцца ў навукі. Пакуль я не да канца вызначыўся, што мне найбольш цікава, яшчэ выбіраю напрамак. Ёсць шмат напрамкаў, якія падабаюцца, але хочацца спыніцца на нечым адным, – дадаў хлопец.

У ніку студэнта ў сацыяльнай сетцы значыцца слова «lirik». Лірык – гэта Кірыл наадварот. У свой час ідэю выбраць такое імя для электронных рэсурсаў хлопцу падказала матуля. А на пытанне да каго ён сябе аднёс – фізікаў ці лірыкаў, другакурснік адказаў: «Да лірычных фізікаў».

– Не імкнуся браць прыклад з некага, а стараюся быць сабой. Таму атрымліваецца, што кожны дзень мяне натхняюць розныя людзі і я па-новаму раскрываюся. Часцей за ўсё гэта людзі з рэальнага асяроддзя, а не героі фільмаў ці кніг. Думаю, ва ўсім, што чалавек робіць, ён павінен заставацца самім сабой. Гэта дазволіць яму быць максімальна шчырым з людзьмі навакол і са светам у цэлым. Ды і самому чалавеку тады прасцей жыць, праяўляць сваё «я», – перакананы адораны малады чалавек. – А мая самая адметная рыса – дваістасць, менавіта таму мне цікавыя адначасова і навукі, і творчасць. Калі нечага не хапае ў адной галіне, выкарыстоўваю магчымасць запоўніць прабел другой.

Матэрыялы паласы падрыхтавала Ірына ІВАШКА

